

života onemocní každý třetí občan zhoubným nádorem a každý čtvrtý na tuto nemoc zemře.

Knihu doporučuji široké čtenářské obci, každý v ní může najít poučení, napětí a také víru, že pokrok ve výzkumu a léčeni onkologických onemocnění je obrovský, i když ještě zdaleka nejsme na konci úspěšné cesty. A kdoví, zda nějaký konec existuje, zda je rakovinu – vzhledem k její povaze – vůbec možné vymýtit.“

prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc., Dr. h. c.
onkolog a internista

„Tato velkolepá studie rakoviny ukazuje, že navzdory všem pokrokům v medicíně nemůžeme vyhrát nad chorobou, která je deformovanou verzí nás samotných.“

The Guardian

„Jen vzácně se podaří propojit vědeckou a intimní stránku nemoci tak elegantně, jako v této erudované, poutavé a vřidné knize.“

Barnes & Noble

Český překlad:

prof. RNDr. Jan Šmarda, CSc.

Vědecká redakce:

prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc., Dr. h. c.

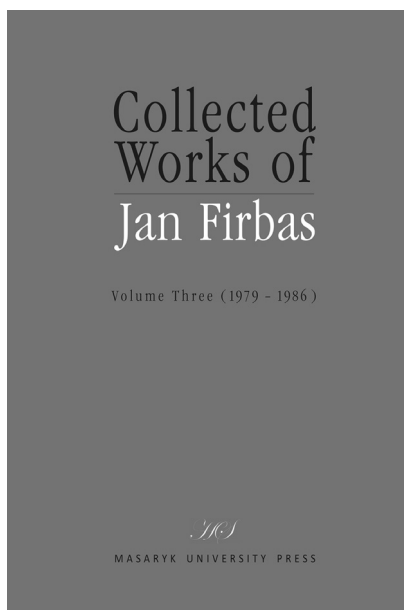
Přeloženo z anglického originálu:

„The Emperor of all Maladies: A Biography of Cancer“. New York, Scribner, 2011.

Vydává:

Brno, Nakladatelství Masarykovy univerzity, 2015.

* Rozsah cca 550 stran, pevná vazba s přebalem, formát 17 × 24 cm. V prodeji od října 2015.

Vychází 3. svazek Sebraných spisů Jana Firbase*

Světově uznávaný brněnský lingvista Jan Firbas (nar. 1921) zemřel před patnácti lety, 5. 5. 2000. Na katedře anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity pracoval už od svých studentských let (od roku 1945) až do své smrti, celkem tedy plných 110 semestrů. Firbasovu vědeckou práci dosud uznávají a citují mnozí čeští i zahraniční lingvisté. Jan Firbas byl také vynikající učitel a skromný člověk pevného charakteru, který se v minulém režimu nevzdal svého přesvědčení, a z politických důvodů byl proto stále jen docentem a kandidátem věd, přestože práci k udělení titulu DrSc. odevzdal už ve svých padesáti letech. Teprve v roce 1990 se stal držitelem „velkého“ doktorátu a univerzitním profesorem. Mezitím mu však byly uděleny čestné doktoráty v anglickém Leedsu a belgické Lovani (v roce 1986).

Ve své vědecké práci navazoval Jan Firbas na dílo Viléma Mathesia, zejména na jev zvaný aktuální členění větné. Analýzou a srovnáváním češtiny s angličtinou, ale i s mnohými jinými jazyky, zjišťoval postupně, které faktory činí z větných členů základ, přechod nebo jádro výpovědi (angl. theme, transition, rheme; functional sentence perspective). Na stupeň výpovědní dynamičnosti větného členu má vliv nejen linearita (slovosled), ale také kontextová zapojenost a dynamická sémantika, v mluvené řeči pak též intonace. Teprve souhra těchto čtyř faktorů FSP určuje funkční perspektivu každé věty.

Profesoru Janu Firbasovi vyšla jediná monografie (*Functional Sentence Perspective in Written and Spoken Communication*, Cambridge University Press, 1992), jinak jsou výsledky jeho bádání v oblasti FSP roztroušeny v desítkách článků, uveřejněných v českých i zahraničních lingvistických časopisech a sbornících. Sebrané spisy (*Collected Works of Jan Firbas*), jejichž iniciátorem byl prof. Aleš Svoboda, jsou proto velmi užitečným a záslužným počinem. Vycházejí od roku 2010 a jsou rozvrženy do pěti svazků. Právě vycházející 3. svazek obsahuje články z let 1979 až 1986, v nichž se např. z funkčního hlediska osvětluje „ordo naturalis“, nebo se vysvětluje pojem „základní rozložení výpovědní dynamičnosti“. Většina článků je napsána anglicky, ale i český čtenář ocení, že texty jsou systematické, jasně formulované a srozumitelné.

E. Golková

* *Collected Works of Jan Firbas*, Vol. III. Brno: Masaryk University Press, 2015, 397 s.

Vladimír Spousta: Vizualizace edukologických jevů*

Stejně jako většina vědních oborů i široké spektrum pedagogických disciplín reaguje v kontextu soudobé informační společnosti na prudký rozvoj komunikačních zdrojů a technologií intenzivně uplatňujících vizualizaci prezentovaného obsahu. Především na půdě didaktické informace se tak využívá schémat, obrázků, grafů a tabulových přehledů ve snaze obohatit vzdělávací proces přehledností, systematickostí a názorností. Dlouholetý pedagog a plodný badatel doc. Vladimír Spousta se cestou přehledně zpracované a názorně pečlivě a srozumitelně formulované monografie pokusil průkopnickým způsobem osvětlit širší odborné veřejnosti základní teoretické a terminologické aspekty širokého spektra edukologické problematiky. Přitom se důsledně drží zásad logické návaznosti, srozumitelnosti, významnosti a aktuálnosti zkoumaných jevů, které v úvodní teoretické části nahlíží prizmatem hledisek gnozeologických, psychologických, sociologických, pedagogických a v souladu se zaměřením celé monografie především didaktických. Má přitom stále na mysli skutečnost, že moderní komunikační technologie se nevyhnou transferu informací nejen bezbariérového, ale i, či právě proto, i srozumitelného. Jako vysoce vzdělaný a zkušený pedagog v této souvislosti připomíná to, na co mnohdy zapomínáme: Úroveň vzdělanosti určuje především schopnost relevantní informace zpracovat a promyšlenou cestou je uvést do širších interdisciplinárních souvislostí. Tato zásada je organicky provázána nejen s vizuálním myšlením, nýbrž i s vizuální gramotností ve smyslu schopnosti využít tyto prostředky jak v procesu učení, tak v širokém spektru komunikace.